

SPRAWOZDANIE Z V MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI
POSITIVE DISINTEGRATION: THE THEORY OF THE FUTURE
FORT LAUDERDALE (USA), 7-10 XI 2002 R.

Instytut Pozytywnej Dezintegracji w Rozwoju Człowieka w Plantation na Florydzie organizuje co dwa lata międzynarodowe konferencje poświęcone teorii dezintegracji pozytywnej Kazimierza Dąbrowskiego. Głównym współorganizatorem i konsponsorem V Międzynarodowej Konferencji w Fort Lauderdale na Florydzie, zorganizowanej dla uczczenia setnej rocznicy urodzin Kazimierza Dąbrowskiego, był Amerykański Instytut Kultury Polskiej w Miami, której dyrektorem jest Blanka Rosenstiel. Myślą przewodnią konferencji było znaczenie teorii dezintegracji pozytywnej w wyjaśnianiu możliwości rozwojowych człowieka.

W konferencji uczestniczyło 49 osób – reprezentujących ośrodki naukowe i centra pomocy terapeutycznej – ze Stanów Zjednoczonych, z Kanady i Polski. Z Polski przybyli pracownicy naukowcy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: prof. dr hab. Stanisława Steuden – dyrektor Instytutu Psychologii, ks. prof. dr hab. Czesław Cekierra – kierownik Katedry Psychoprofilaktyki Społecznej, dr Ewa Rzechowska i mgr Dagmara Musiał – z Katedry Psychologii Rozwojowej oraz dr Anna Mróz z WSP w Zielonej Górze. Warto nadmienić, że Stanisława Steuden, Ewa Rzechowska i Dagmara Musiał dodatkowo reprezentowały funkcjonujący w ramach KUL Instytut Kultury Moralnej.

Program konferencji obejmował dwadzieścia dwa wystąpienia, podzielone na cztery sesje plenarne i dwie tematyczne. Konferencję otworzył jej główny organizator – dr John Duda, dyrektor Instytutu Pozytywnej Dezintegracji w Rozwoju Człowieka w Plantation. Witając uczestników, podkreślił dynamiczny rozwój teorii dezintegracji pozytywnej K. Dąbrowskiego w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie. Odzwierciedleniem tego są liczne publikacje naukowe, a także wzrastające zainteresowanie możliwością aplikacji jej głównych założeń w praktyce klinicznej.

W sesji plenarnej otwierającej obrady zostały wygłoszone trzy główne referaty. Marjorie M. Battaglia (George Mason University) w swoim wystąpieniu przedstawiła biografię Kazimierza Dąbrowskiego oraz jego główne osiągnięcia naukowe i praktyczne. Aby lepiej zrozumieć tło, na którym wyrosła koncepcja dezintegracji pozytywnej, M. Battaglia przyjechała do Polski – ojczyzny Dąbrowskiego – i podczas swojego dwumiesięcznego pobytu zwiedziła miejsca, w których przebywał i tworzył swoje dzieło Dąbrowski.

Interesujący referat przedstawiła Joshi Purushottam; jego treść wykraczała poza obszar zagadnień będących tematem rozważań na konferencji, dotyczyła bowiem kwestii egzystencjalnych i teleologicznych współczesnego człowieka. Sylwetka Dąbrowskiego została znakomicie zaprezentowana w referacie Marlene Rankel (Young Offender Centre in Edmonton) odnoszącym się do tych zagadnień w teorii dezintegracji pozytywnej, w których szczególnie akcent jest położony na trud i zmaganie się związane z rozwojem osobowości. Pierwszy dzień konferencji zakończył się spotkaniem towarzyskim uczestników.

W drugim dniu obrad odbyła się sesja plenarna, w czasie której zostało wygłoszonych siedem referatów; ich tematyka była zróżnicowana i dotyczyła różnych możliwości aplikacyjnych (teoretycznych i praktycznych) koncepcji Dąbrowskiego. Elizabeth R. Kawczak (University of Sherbrooke in Quebec) i Andrew Kawczak (University of Chicago, University of California) przedstawili próbę analizy i interpretacji rozwoju osobowości Abrahama Lincolna w świetle teorii dezintegracji pozytywnej. Stanisława Steuden wskazała na możliwość zastosowania teorii dezintegracji pozytywnej w tłumaczeniu kryzysów rozwojowych osobowości i pozytywnego wzrostu w sytuacji doświadczania stresu traumatycznego w chorobie nowotworowej. Na znaczenie religii, wartości moralnych oraz wzrost orientacji w kierunku drugiej osoby w procesie rozwoju osobowości wskazała Anna Mróz. Kolejne trzy referaty stanowiły znakomite połączenie treści psychologicznych, filozoficznych i etycznych na tle teorii dezintegracji pozytywnej. Nawiązując do niej, Laurence Nixon (Concordia University) przeprowadził krytykę hinduizmu i buddyzmu. Bill Tiller (University of Calgary) przedstawił filozoficzne założenia egzystencjalizmu, filozofii Kierkegaarda w kontekście teorii dezintegracji pozytywnej. Interesujące, a jednocześnie nowatorskie ujęcie teorii Dąbrowskiego zaprezentowała Ewa Hyzy (Metropolitan State College of Denver), dokonując próby jej połączenia z etyką feministyczną. Zaniepokojenie współczesną interpretacją teorii dezintegracji pozytywnej, a jednocześnie troskę o prawidłowe rozumienie jej podstawowych założeń przedstawił w swoim wystąpieniu Michale Piechowski (Northland College).

Drugą sesję plenarną zakończyła otwarta dyskusja prowadzona przez Andrew Kawczaka. Jej przewodnią myślą były metodologiczne aspekty dotyczące zagadnień teoretycznych (m.in. ustalenia terminologiczne) i badań empirycznych prowadzonych w paradygmacie koncepcji Dąbrowskiego.

W trzecim dniu obrad odbyły się: sesja plenarna oraz dwa sympozja. W ramach sesji plenarnej zostały wygłoszone dwa interesujące i oryginalne referaty: Lindy Silverman (Gifted Development Center, Denver Colorado) o możliwości tłumaczenia sprawności funkcji wizualno-przestrzennych w świetle dezintegracji pozytywnej oraz Dextera Amada (Washington) o rozważaniach Dąbrowskiego na temat ludzkiej egzystencji.

Pierwsze sympozjum poświęcone było problematyce klinicznej, drugie zaś – osobowości twórczej. W ramach pierwszego zaprezentowano cztery referaty. Historię życia 50-letniej kobiety, zafascynowanej własnym życiem i dokonującymi się w nim przemianami, przedstawiła Eleanor Fisher. Wskazała ona, jak na kolejnych etapach dojrzewania osobowości można odnajdywać poziomy rozwojowe wyodrębnione w teorii dezintegracji pozytywnej. Nowatorskie możliwości aplikacyjne koncepcji Dąbrowskiego diagnozowania makrodynamicznych zmian w ludzkim rozwoju zaprezentowała Ewa Rzechowska. Na znaczenie doświadczania szczęścia jako funkcji zdrowia psychicznego w świetle teorii Dąbrowskiego wskazała Dagmara Musiał. W kontekście współczesnych psychologicznych koncepcji zaproponowała wielopoziomowy model szczęścia odzwierciedlający poziomy zdrowia psychicznego. Rozwój osobowości w kierunku wyższych wartości, a jednocześnie społeczny wymiar patologii w sytuacji jego zaniedbania, przedstawił ks. Czesław Cekiera. W swoim referacie wskazał on, iż podstawowym warunkiem rozwoju człowieka jest realizacja wartości wyższych, które stanowią o godności i podmiotowości człowieka. Niepodjęcie trudu rozwoju skutkuje narastaniem zaburzeń zdrowia psychicznego i wchodzeniem na drogę uzależnień.

W drugim sympozjum także wygłoszono cztery referaty. Trzy spośród nich dotyczyły szczególnych uzdolnień dzieci i młodzieży będących wyrazem ujawniania poziomu rozwojowego osoby. Susan Jackson (Dalmon Institute for the Highly Gifted) podjęła zagadnienie sposobu wyrażania zdolności twórczych w różnych obszarach aktywności dzieci i młodzieży. Elizabeth Mika (konsultant dzieci wybitnie zdolnych) w swoim wystąpieniu wskazała na możliwości wspierania w rozwoju osób szczególnie uzdolnionych i wykorzystania w tym procesie podstawowych założeń teorii dezintegracji pozytywnej. Stephany Hughs (University of Kansas) w swoim referacie podkreśliła zaś znaczenie rozwoju emocjonalnego i jego kształtowanie u przewodników duchowych. Interesujące wystąpienie Vicky Moyle (University of Colorado) dotyczyło sposobów wykorzystania metafor w procesie psychoterapeutycznym i ich interpretacji w świetle założeń teorii dezintegracji pozytywnej.

W ostatnim dniu obrad odbyła się sesja plenarna, która obejmowała dwa punkty. Jean Valdes-Fauli Duda (psychoterapeuta, Florida) zaprezentowała możliwość interpretowania śmierci – własnej, a także osób bliskich – jako drogi prowadzącej do nowego życia. Podstawą jej rozważań były doświadczenia wyniesione z własnego życia w związku z chorobą nowotworową – jej diagnozą i leczeniem, a także przemianą, jaką dokonała się w zakresie sensu własnego życia i znaczenia ludzkiej eg-

zystencji. W sposób wyraźny wskazała na pozytywny aspekt doświadczeń traumatycznych w rozwoju człowieka, który można określać mianem „posttraumatycznego wzrostu”.

Podsumowując V Międzynarodową Konferencję poświęconą teorii dezintegracji pozytywnej, John Duda wskazał na konieczność promowania teorii Kazimierza Dąbrowskiego zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i aplikacyjnym. Szczególne zadowolenie kierował wobec uczestników przybyłych z Polski – kraju, w którym urodził się i swoje dzieło tworzył K. Dąbrowski. Wskazał na konieczność poszerzania wiedzy o teorii dezintegracji pozytywnej, a także tworzenia nowych obszarów jej zastosowania.

Podczas ostatniej sesji plenarnej przeprowadzono wybory przedstawicieli z poszczególnych państw do Instytutu Pozytywnej Dezintegracji w Rozwoju Człowieka w Plantation. Przedstawicielem Polski została profesor Stanisława Steuden. Ustalono także, że każdego roku odbywać się będą zjazdy poświęcone teorii dezintegracji pozytywnej o zasięgu krajowym, zaś co dwa lata – o zasięgu międzynarodowym; VI konferencja odbędzie się w 2004 r. w Edmonton w Kanadzie.

V Międzynarodowa Konferencja była forum wymiany myśli i dyskusji nad znaczeniem teorii dezintegracji pozytywnej we współczesnych koncepcjach psychologicznych i możliwości jej zastosowania w poradnictwie psychologicznym, psychoterapii i wspomaganiu rozwoju człowieka. Wskazano na poszerzanie się zakresu prowadzonych badań, w których coraz częściej wykorzystuje się podkreślane przez Dąbrowskiego dynamizmy rozwoju osobowości.

*Stanisława Steuden, Dagmara Musiał
Instytut Psychologii KUL*